

- СТРУКТУРНИ СПЕКТАКЛ -

Опипљива тродимензионална реалност двадесетих година 21. века је претоварена. Кроз њу струји равнодушност спрема неисказивих сенки емоција. Новонастајући уметнички предмети, посебно они непомерљивих својстава, сада су друкчији од етапа столетних модернистичких утопија. Физичност се показује видљивом за све материјалне трагове искушаване, унапређиване и разаране цивилизације. Ликовна дела повезана с појмовима простирања, мада сежу од Еуклидових самерљивих опажања чулом вида, акцентују разнородне, неретко бруталне сензације појавности и опасност туђих или наших учествовања. Брижљива израда и механицистичка развојност стабилно опстају, упркос засићењима виртуелних убрзања, дигиталне поузданости, екранске трансмисије и разорних експонираности. Збијена вишеструкост искушеног живота простире се у метежима досегнутог и дуготрајног друштвеног замора.

Када је Г. Ф. Лајбниц (1646–1716), одређивао самосвојно језгро појма *монаде*, одао је симболичку логику просторно разуђених удаљености. Опит над уоченим, заокруженим, али недодирљивим телом, тај божански праузрок био је просторно-временски свет материјалних ствари и бића. По Лајбниковој разради, засебност појава у природи подвргнута је односима заувек несличних објава. Свет такве одвојености предмета, идентитета и својстава није далеко од метафизичких замишљања у разуму и вери људске јединке. У историји представљачке уметности и кроз сликовитост језика, чињеница рушевности заузима геолошка суочења искуства над енергијом охлађене земље, над свима распознатљивим, као и заумним путем сновиђајног искушења.

Калеидоскоп чулних искушења, светлости и материјалности, издваја се у наслућеном и дефинисаном појму *монаде* као агрегата хармоније. Основе испитане физичке реалности јесу и изражајни модалитети који за сваког од троје уметника допиру из графичке уметности, из скулптуре као и из сликарства. Зауостављеност појмовних ентитета њихових дела сачињава правце замишљаја научно самерљивих ротација и електромагнетизма космичких пулсара. Огледалска основа компактно унесених обојених површина чини висећи предмет издељених квадрата и троуглова (Дања Текић) који је по силикату преносно близак петрификацији геолошког узорка налик масивном камену (Милан Кулић), али и моделу - фантазматски сферичној површини висеће кугле –

посредујућој сугестији коже (Ваштаг Вендел). Међуоднос геометријских константи (стена, квадрат/ троугао и кугла) одаје виталистички приступ архипојмовима и потенцирање физичког и биолошког домаћаја, једнако у својствима текстуре употребљених материјала и статичких захтева.

Значењски мерни систем целине *Pulsar*, дозива космичку непознаницу и астрофизичко осматрање неутронских честица. Новонастала *ars combinatoria* наглашава реалну баченост у границе свеопштих живљења под ротацијом и гравитационим одрживостима. Препрека улаза евоцира геолошко минералошки седимент у правцу слутње могућег ванчулног света. Древно атласовско одржање масивности Милана Кулића јесте екстраполација материје и њене неизвесне, оптички двосмислене тежине. Теза доктора Фројда да људска врста има пренаталну носталгију повратка у минерално стање или окамењеност, део је структурних дозивања библијских митова и пророчких записа. Уједно, искуство експресивне рустичности осветљава кризу која се јавља паралелно с минимализмом и наглашава питање границе коју је носила револуционарност западне уметности шездесетих и седамдесетих година. Предмет састављен од 30 квадратних и 12 троугластих огледала Дање Текић јесте оглед преламања темпоралности. Визуелни колектор узајамних односа малених огледања, уједно је хронометар кинетике протицања. Унутар све очигледније дистопијске потврде, као и без технолошких извода, овакво превијање слике света постаје егзистенцијални агрегат покретљивости.

Висећом сфером пречника од 170 цм, Вендел Ваштаг увлачи размеру просечне висине примерка људске врсте, док површински епидерм преноси у тополошки третман изобличења. Политичка, историјска и постхумана реалност трећег миленијума показује да су поступци у уметности пре више од шездесет година, критике капитализма и потрошачких експанзија потрошени. Њихов статус музејских реликта је и бесрамно трофејско суочење са преображеном одбаченошћу индивидуе.

Непомичност зацењене данашњице, културолошки, природни аларми, економска и политичка упропашћеност налазе се унутар структурних захвата њихових твораца. *Pulsar* се у алегоричкој оптици ликовних дела указује као посредна недокучива ектоплазма тајне, дајући нам стриктну геометризацију присуства и преко парадокса постају значењски светионик. Понуђена искуства њиховог присуства јесу отисак монументалног тока и

трајања. Космичка даљина, нестајање и активна треперава напетост за нове нивое
опстанка.

Никола Шуица